

Универзитет у Нишу
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

Бр. 01-165A/1

12/06/2023. године

На основу члана 36. Правилника о мастер академским студијама права Служба за наставу и студентска питања даје следеће

О Б А В Е Ш Т Е Њ Е

1. Обавештава се јавност да су завршни мастер рад и Извештај Комисије за оцену и одбрану мастер рада под називом „Криминолошка посматрања девијантних понашања са ритуалним елементом”, кандидата Петровић Сање, број досјеа М035/21-О, студента мастер академских студија права на Правном факултету у Нишу, примљени дана 12/06/2023. године и да се налазе у Библиотеци и на сајту Факултета.

2. Извештај и мастер рад доступни су, у року од 5 (пет) дана од дана истицања овог обавештења на огласну таблу Факултета, заинтересованим лицима у времену од 08,00 до 15,00 сати сваког радног дана.

3. Извештај Комисије за оцену и одбрану мастер рада су саставни део овог обавештења.

4. Ово обавештење истаћи на сајт и доставити Библиотеци.

СЛУЖБА ЗА НАСТАВУ И
СТУДЕНТСКА ПИТАЊА

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ			
ПРЕДЛОЖЕНО	12-06-2023.		
ОПШ. БРОЈ	БРОЈ РАДА	ПРЕДЛОЖЕНОСТ	
01	1654		

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

Служба за наставу и студентска питања

На седници Катедре за кривичноправне науке одржане 9. 6. 2023. године начињен је предлог заведен под бр. 02-1627, па је на основу члана 34. и 35. Правилника о мастер академским студијама права Правног факултета Универзитета у Нишу Декан одлуком бр. 01-1634 од 9. 6. 2023. године формирао Комисију за писање извештаја за оцену и јавну одбрану завршног рада под називом: „Криминолошка посматрања девијантних понашања са ритуалним елементом“, Петровић Сање, студенткиње мастер академских студија права (број досијеа М 035/21-О), у саставу: Др Миомира Костић, редовни професор Правног факултета у Нишу, ментор, председник Комисије, др Зоран Ђирић, редовни професор Правног факултета у Нишу, члан, и др Дарко Димовски, редовни професор Правног факултета у Нишу, члан. Комисија за писање извештаја за оцену и јавну одбрану завршног рада, после детаљног прегледа завршног рада, Служби за наставу и студентска питања доставља

ИЗВЕШТАЈ

Мастер рад под називом: „**Криминолошка посматрања девијантних понашања са ритуалним елементом**“ кандидаткиње Петровић Сање написан је на 61 страници компјутерски обрађеног текста са проредом. Кандидаткиња је цитирање вршила у фуснотама, укупно 112 цитата. Литерарну основу рада чини 45 библиографских јединица, од тога 18 научних и стручних радова на српском језику, 3 јединица које чине научне студије, анализе стања и ауторски чланци и 9 библиографских јединица на страном језику. Такође у раду је коришћено 12 интернет извора и 5 правних извора (закона, подзаконских аката, правилника).

У структуралном погледу, рад се састоји од 10 тематски повезаних целина. То су: **1) Увод**, **2) Девијантно понашање**, 2.1.) Однос између нормалног и девијантног понашања, 2.1.1.) Критеријуми за разликовање друштвене девијантности од нормалног 2.2.) Појам девијантног понашања, 2.3.) Друштвене девијације, 2.4.) Девијантно и ризично понашање, **3) Теоријска објашњења узрока криминалитета**, 3.1.) Билошке теорије, 3.1.1.) Биоантрополошке теорије, 3.2.) Психолошке теорије, 3.2.1.) Психоаналитичка теорија Сигмунда Фројда, 3.3.) Социолошке теорије, **4) Ритуал и право**, 4.1) Потребе и тешкоће дефинисања, 4.2.) Ритуал и право, **5) Криминалитет са ритуалним елементом**, 5.1) Дефинисање кривичних дела са елементом ритуалног, 5.2) Подела кривичних дела повезаних са ритуалним активностима, 5.2.1) Кривична дела са ритуалним обележјима, 5.2.2) Кривична дела повезана са традиционалним народним ритуализмом и кривична дела са обележјима савременог ритуализма, 5.2.3) Подела према врсти заштитног објекта, 5.3.) Неурачунљивост и битно смањена урачинљивост, 5.4.) Мотиви за извршење кривичних дела са елементом ритуалног, **6) Ритуални злочини и карактеристике њихових извршилаца**, 6.1.) Џек Трбосек, 6.2.) Породица Чарлса Менсона, 6.3.) Карактеристике ритуалног понашања, **7) Дефинисање ритуалног злочина**, 7.1.) Жртвовање као облик религиског ритуала, 7.1.1.) Ритуално жртвовање деце у Картагини, 7.2.) Символи, 7.3.) Ритуалистичка места злочина, **8)**

Ритуалистичко-религијски злочини, 8.1.) Појмовно одређење религије, 8.2.) Сигмунд Фројд о настанку религије, 8.3.) Подношење жртве Богу, 8.4.) Религија као криминогени фактор, **9) Верске секте**, 9.1.) Класификација верских секти, 9.2.) Црна ружа, 9.3.) Сатанина црква, 9.4.) Вештичарење, **10) Примери**, 10.1.) Примери убиства и самоубиства из иностране праксе, 10.1.1.) Масакр у Доунстауну, 10.1.2.) Ред соларног храма, 10.1.2.) Пожар у цркви, 10.1.4.) Убиства свештених лица, 10.2.) Примери убиства и самоубиства у Србији, 10.2.1.) Масовна убиства у касарни у Врању, 10.2.2.) Масакр у Јабуковцу, 10.2.3.) Витезови сатане, 10.2.4.) Убиство старице, **11) Закључна разматрања**. Поред ових делова издвајају се попис коришћене домаће литературе, попис коришћених стране литературе, сажетак и биографија студенткиње.

У **Уводу** (стр.1-2) је изложен предмет мастер рада, са освртом на појмове који су нужно повезани са предметом – криминалитет који је повезан са ритуалним елементом, односно цеременије и обреди који су коришћени приликом извршења злочина. Примарни циљ кандидаткиње у раду јесте утврђивање, односно провера постојања и распрострањања криминалитета повезаног са ритуализмом, тачно одређење његовог појма и садржине, односно појма и садржине кривичних дела повезаних са ритуалним активностима, увид у њихову суштинску природу, као и тумачење и образложење њихових специфичности, појавних облика, узрока и последица, урачунљивости извршилаца и то из позиције правне теорије и правне праксе

У другом поглављу **Девијантно понашање**, (стр. 3-9), кандидаткиња је своју пажњу усмерила на дефинисање појма девијантног понашања, направила је паралелу између девијантног и „нормалног“ понашања, појаснила критеријуме на основу који се може разликовати девијантно од нормалног понашања коришћењем стручне литературе. Такође, у другом поглављу кандидаткиња је навела и дала објашњење појма друштвене девијације и ризичног понашања како појединца тако и групе.

У трећем делу мастер рада под називом **Теоријска објашњења узрока криминалитета** (стр. 9-15), указује се на класификацију теорија и то полазећи од биолошких, психолошких, социолошких објашњења девијације. Кандидаткиња у трећем делу свог мастер рада полази од биоантрополошке школе, чији је оснивач Чезаре Ломброзо, и његовој теорији о „рођеном злочинцу“. У оквиру психолошке терорије, кандидаткиња говори о психоаналитичкој теорији Сигмунда Фројда и његове поделе личности. И у погледу социолошке теорије који проналазе узрок девијантног понашања у друштву.

У делу под називом **Ритуал и право** (стр. 15-17) се дефинише појам ритуала, и то се ритуал дефинише у свакодневном животу, али се и даје дефиниција у правном смислу, односно у оквиру извршења кривичног дела.

У петом делу овог рада (стр.17-24) говори се о **Криминалитету са ритуалним елементом**. У овом делу кандидаткиња је цитирала дефиниције ритуала који је повезан са криминалитетом од стране иностраних аутора. Извршила је поделу кривичних дела који су повезани са ритуалним елементом коришћењем стручне литературе. Такође, као битан фактор, говори о неурачунљивости и битно смањеној урачунљивости извршиоца оваквих кривичних дела, где кандидаткиња истиче, да се код ових кривичних дела код већине извршилаца као разлог неурачунљивости јављају одређени перманентни ментални поремећаји. Међутим, истиче да се у праки често дешава да управо неурачунљивост представља један вид одбране извршиоца кривичног дела, а све као начин

избегавања казне затвора. Кандидаткиња говори и о мотивима за извршење кривичних дела са ритуалним елементом, као један од битних фактора, који указују на то да неко кривично дело има елемента ритуалног.

У шестом делу мастер рада под називом **Ритуални злочини и карактеристике њихових извршилаца** (стр. 24-28) објашњене су карактеристике извршилаца ових кривичних дела. Такође, дата су објашњења и у погледу самих карактеристика ритуалног понашања и појединца и групе.

У седмом одељку под називом **Дефинисање ритуалног злочина** (стр. 28-34) говори се дефинисању ритуалног злочина, и томе да у већини кривичних законодавстава у свету не постоји инкриминација овог кривичног дела, осим у Кривичном закону Калифорније, који је кандидаткиња посебно објаснила. У овом делу кандидаткиња објашњава и појам жртве и жртвовања како у световној и тако и у секуларној концепцији. Такође, кандидаткиња објашњава значај симбола и места злочина, и пре свега о њиховом доприносу приликом откривања и расветљавања кривичног дела са елементом ритуалног. Посебно истиче значај симбола, а пре свега јер не постоји инкриминација овог кривичног дела у нашем Кривичном закону, те је из тог разлога потребно посветити посебну пажњу симболима који се нађу на месту злочина, јер управо они дају индикацију да постоји ритуални елемент у неком кривичном делу.

Осми део рада (стр. 35-37) кандидаткиња је посветила **Ритуалистичко-религијским злочинима**. У овом делу се посебна пажња посвећује злочинима који су извршени унутар неке верске заједнице, о жртвовању у религијском смислу, имајући у виду да је оно познато и да се јавља од настанка људске заједнице.

Девети део носи назив **Верске секте** (стр. 37-46) и односи се на посебан део у оквиру ритуалних злочина, а то је деловање верских секти. У овом делу кандидаткиња је објаснила настанак верских секти, њихово деловање, фактори који утичу на њихов настанак, дефиницију, и број верских секти који тренутно постоје и делује у свету. Направљена је класификација секти од настанка па до данас. Такође, кандидаткиња је објаснила и какво је посебно деловање унутра појединих верских секти као што је Црна ружа, Сатанина црква и др.

У десетом делу наведени су **Примери** (стр. 46-53), који се односе и на инострану и домаћу праксу, и догађаје који се односе на кривична дела са ритуалним елементом, а пре свега на кривична дела Тешког убиства. У овом делу наведени су најпознатији примери у свету који испуњавају све елементе ритуалног злочина, а који се односе на вишеструка убиства, на масовна убиства и саомубиства.

У **Закључаку** (стр. 54-55) сумирани су подаци и изнете чињенице на основу којих се може закључити да кривична дела која поседују одређена обележја ритуалне садржине несумњиво егзистирају. Кривична дела повезана са ритуалним елементима јесу сва она дела која осим позитивноправних обележја конкретне инкриминације, поседују и специфичне одлике које указују на присуство одређене ритуалистичке компоненте, при чему се она може манифестовати међу узроцима и мотивационим чиниоцима конкретног злочина, у оквиру метода његовог извршења, као и унутар свих других субјективних и објективних околности при планирању и извршењу појединачног кривичног дела. Оно што је најбитније код ових кривичних дела јесте вршења

увиђаја и спровођења истраге, а да посебну пажњу треба посветити симболима, форензици и артефактима, који су пронађени на лицу места.

Закључак и предлог

После детаљног разматрања мастер рада „Криминолошка посматрања девијантних понашања са ритуалним елементом“, можемо да закључимо да је пред кандидаткињом био захтеван задатак. Требало је, наиме, проучити домаћу и инострану литературу, најчешће из кривичне области. и то превасходно иностране кривичне области, које је кроз теоријско и емпиријско истраживање приказано кроз призму криминологије.

После анализе завршног рада под називом „**Криминолошка посматрања девијантних понашања са ритуалним елементом**“ кандидаткиње Петровић Сање (број досијеа М 035/21-О), Комисија за писање извештаја за оцену и јавну одбрану завршног рада износи став да се кандидаткиња, на самом почетку свог истраживања, нашла пред изазовом обраде једне негативне друштвене појаве, као што је девијантно понашање са ритуалним елементом. Ослањајући се на референтну кривичну, криминолошку, и правну литературу, кандидаткиња је проникла у суштину девијантног понашања са ритуалним елементом. Теоријске хипотезе добро је поставила и у закључку прецизно изнела одговоре на њих. У емпиријском делу рада, кандидаткиња је применом метода дескрипције, студије случаја (case study) и компаративне методе, дошла до потврде изнетих криминолошких питања везаних за девијантно понашање са ритуалним елементом. Тиме Комисија закључује да је кандидаткиња остварила постављене циљеве теоријског и емпиријског истраживања.

Значај мастер рада, као и истраживање које је спроведено у сврху израде мастер рада, огледа се и у пре свега тешком дефинисању ове типа криминалитета, а самим тим тешком откривању и самог злочина али и извршиоца. С обзиром на то да код нас, али и у свету не постоји инкриминација овог кривичног дела као таква, рад може указати на могуће трагове који могу да доведу до откривања оваковог злочина и његовог извршиоца, а такође и до превенције извршења. Указује на евентуалну пожељност да се оно унесе у Кривични законик Србије, макар као отежавајућа околност, односно да Кривични законик предвиди теже кажњавање извршиоца када неко кривично дело буде извршено са ритуалним елементом.

Стога, Комисија закључује да мастер рад кандидаткиње Петровић Сање, (број досијеа М 035/21-О), под називом „**Криминолошка посматрања девијантних понашања са ритуалним елементом**“ представља резултат самосталног и називом оригиналног научног рада из области криминологије. Кандидаткиња је у раду систематизовала и анализирала постојећу теоријску, стручну и научну литературу и својим радом дала одређени допринос науци криминологије. Пошто су испуњени услови предвиђени у члану 36. Правилника о мастер студијама Правног факултета у Нишу, Комисија сматра да је мастер рад: „**Криминолошка посматрања девијантних понашања са ритуалним елементом**“ кандидаткиње Петровић Сање (број досијеа М 035/21-О), подобан за јавну одбрану, па предлаже Катедри за кривичноправне науке Правног факултета у Нишу да усвоји Извештај о оцени мастер рада и његовој подобности за јавну одбрану.

У Нишу, 9.6. - 2023. године

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

Др Миомира Костић,

редовни професор Правног факултета у
Нишу, ментор, председник Комисије

Др Зоран Ђирић,

редовни професор Правног факултета у
Нишу, члан

Др Дарко Димовски,

редовни професор Правног факултета у
Нишу, члан

